

EXAMENREGLEMENT

voor havo en vwo

1. Inrichting eindexamen

1.1. Het eindexamen kan voor ieder vak bestaan uit alleen een schoolexamen (SE) of een schoolexamen en een centraal examen.

Daarnaast is een bijzonder onderdeel van het eindexamen de rekentoets. Deelname aan de rekentoets is voor alle examenkandidaten verplicht. Het resultaat behaald voor de rekentoets is voor de examenkandidaten van het schooljaar 2017 -2018 alleen van belang voor leerlingen vwo. Zie hiervoor paragraaf 7 (uitslag).

1.2. Het bevoegd gezag stelt jaarlijks vóór 1 oktober een Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) vast, dat in elk geval betrekking heeft op het desbetreffende schooljaar.

De wijze waarop het SE wordt gehouden, de stof waarop het SE betrekking heeft en de verdeling van de stof over de verschillende periodes van het betreffende leerjaar zal voor ieder vak in het PTA worden aangegeven. Het examenreglement wordt samen met het PTA vóór 1 oktober toegezonden aan de inspectie en verstrekt aan iedere kandidaat.

1.3. De weken, waarin de verschillende toetsen van het SE en CE worden afgenomen, staan in de jaarplanning.

2. Het schoolexamen

2.1. Het SE bestaat uit:

- a. (mondelinge) toetsen met gesloten en/of open vragen;
- b. praktische opdrachten;
- c. handelingsdelen;
- d. presentaties;
- e. praktische schoolexamens (PSE)
- f. een profielwerkstuk (PWS).

2.2. Het SE vangt aan in het vierde leerjaar en eindigt uiterlijk vijf lesdagen¹ voor het begin van het CSE (centraal schriftelijk examen).

De meeste toetsen met gesloten en/of open vragen worden geconcentreerd in een aantal toetsdagen gedurende onderstaande periodes.

Voor alle vakken kunnen echter ook buiten de genoemde toetsdagen toetsen met

De leerjaren van de bovenbouw zijn verdeeld in een aantal SE-periodes. als volgt:

Per.	havo	vwo
1	gehele schooljaar 4 havo	gehele schooljaar 4 vwo
2	start 5 havo t/m de OLV-week in najaar	start 5 vwo t/m proefwerkweek 1
3	na OLV-week najaar t/m se-week in januari	na proefwerkweek 1 t/m einde schooljaar
4	januari t/m se-weken in maart/april	start 6 vwo t/m OLV-week in najaar
5		na OLV-week najaar t/m se-week in januari
6		januari t/m se-week in maart/april

De beoordeling van de luistervaardigheidstoetsen in de examenklassen is gebaseerd op landelijke adviesnormen. Omdat het enkele weken duurt voordat die normen bekend worden, tellen deze luistervaardigheidstoetsen altijd mee voor de laatste SE-periode (ook al worden ze in de voorlaatste SE-periode afgenomen).

¹ In de praktijk wordt het SE eerder afgerond (voor de meivakantie). Deze einddatum is gekoppeld aan het laatste moment van vaststellen en insturen (naar DUO) van de SE-cijfers.

open en gesloten vragen plaatsvinden; dat geldt met name voor individuele toetsen. Praktische opdrachten, handelingsdelen en het profielwerkstuk zullen als regel buiten de in artikel 1.3. bedoelde toetsweken afgehandeld worden.

2.3. Toetsen met gesloten en/of open vragen

Toetsen met gesloten en/of open vragen kunnen zowel schriftelijk als mondeling worden afgenomen. Deze toetsen worden door de examinerator beoordeeld met een cijfer. Hiervoor gebruikt hij een schaal van cijfers lopende van 1 t/m 10 met de daartussen liggende cijfers met één decimaal.

In deze schaal van cijfers komt aan de gehele cijfers van 1 t/m 10 de volgende betekenis toe:

1 = zeer slecht	6 = voldoende
2 = slecht	7 = ruim voldoende
3 = zeer onvoldoende	8 = goed
4 = onvoldoende	9 = zeer goed
5 = bijna voldoende	10 = uitmuntend

Van iedere beoordeling stelt de examinerator de kandidaat zo spoedig mogelijk in kennis.

2.4. Praktische opdrachten

- 2.4.1. Praktische opdrachten worden beoordeeld met een cijfer (zie voor de betekenis art. 2.4.).
- 2.4.2. In het PTA staat per vak in welke SE-periode aan de praktische opdracht gewerkt wordt en zo mogelijk ook in welk deel van die periode.
- 2.4.3. De praktische opdracht wordt altijd schriftelijk² aan de kandidaten uitgereikt. Een tijdschema met uiterste datum van inlevering en een overzicht van de beoordelingscriteria behoren tot de opdracht. Eén van de beoordelingscriteria is de planning en het feit of de leerling zich aan die planning houdt.
- 2.4.4. Als de praktische opdracht te laat wordt ingeleverd heeft dat gevolgen voor de beoordeling, zie art. 2.5.3. Wanneer de opdracht meer dan vijf schooldagen te laat wordt ingeleverd, kan het het **cijfer 1** toegekend worden aan de praktische opdracht. De docent legt dit voor aan de examencommissie. Indien er zwaarwegende redenen zijn waarom de gestelde datum van inleveren niet haalbaar is, dient de kandidaat of een van de ouders/verzorgers uiterlijk drie dagen vóór de inleverdatum contact op te nemen met de afdelingsconrector. Deze beoordeelt in overleg met de rector of de redenen zwaarwegend genoeg zijn voor uitstel.
- 2.4.5. De docent documenteert zijn begeleiding bij de praktische opdracht.

2.5. Handelingsdeel

Kenmerkend voor het handelingsdeel is dat de leerling de opgedragen activiteit(en) met voldoende resultaat uitgevoerd moet hebben.

- 2.5.1. De beoordeling van het handelingsdeel beperkt zich tot de uitspraak "naar behoren". Indien het handelingsdeel niet naar behoren is uitgevoerd, volgt een herhalingsopdracht (zie art. 2.8.1.).
- 2.5.2. In het PTA staat per vak in welke SE-periode een kandidaat (onderdelen van) het handelingsdeel moet doen.
- 2.5.3. Handelingsopdrachten worden opgenomen in het PTA; duidelijk moet daarbij zijn wat de inleverdata zijn en op grond van welke criteria beoordeeld wordt of het handelingsdeel "naar behoren" is gedaan³.

² Voor een vak als informatica kan, gezien de aard van dit vak, een andere vorm gekozen worden.

³ Toelichting: Bij eenvoudige handelingsopdrachten kan volstaan worden met een algemene opmerking in het PTA of met een verwijzing naar de gebruikte methode; bij grotere opdrachten is het ook mogelijk ruim voor de inleverdatum aan de kandidaten een afzonderlijk overzicht uit te reiken van de criteria op grond waarvan beoordeeld wordt of het handelingsdeel naar "behoren" is gedaan.

- 2.5.4. Een kandidaat kan niet bevorderd worden naar het volgende leerjaar als het handelingsdeel, bestemd voor de vierde klas of voor 5 vwo, nog niet naar behoren is afgerond.
- 2.5.5. Indien één of meer handelingsdelen bedoeld zijn als (documentatie ter) voorbereiding op een mondelinge of schriftelijke toets, kan een kandidaat alleen aan die toets deelnemen als de hier bedoelde handelingsdelen naar behoren zijn gedaan en wel binnen de termijn die in het PTA wordt vermeld. Voldoet de kandidaat niet of niet tijds aan deze voorwaarde, dan wordt hij⁴ - en in geval van minderjarigheid ook de ouders - hiervan schriftelijk op de hoogte gesteld. De kandidaat krijgt in dat geval de gelegenheid binnen vijf schooldagen het handelingsdeel alsnog in orde te maken; tenzij de schoolleiding anders beslist. In dat geval moet hij dan voor het betrokken vak gebruik maken van de herkansingsmogelijkheid. Als een kandidaat bij de handelingsdelen van meer vakken in gebreke blijft, kan de schoolleiding in afwijking van artikel 2.8.3 beslissen of en wanneer de kandidaat voor meer dan één vak mag herkansen; bij een negatief besluit kan dit betekenen dat de kandidaat het schoolexamen niet meer tijdig kan afronden.
- 2.5.6. De in het jaarprogramma vermelde en bij de programma's van verschillende vakken genoemde uiterste inlever- of eindtermijnen voor lees- en literatuurlijsten, werkstukken, scripties, dossiers, handelingsdelen e.d. dienen strikt in acht genomen te worden. Als een kandidaat voor één of meer vakken niet aan de voorwaarden van het handelingsdeel heeft voldaan, wordt hij – en in geval van minderjarigheid ook de ouders – schriftelijk daarvan op de hoogte gesteld. De kandidaat krijgt dan de gelegenheid om, binnen een gestelde termijn, alsnog aan de voorwaarden te voldoen.

2.6. Het profielwerkstuk (pws)

- 2.6.1. Kenmerkend voor het profielwerkstuk is dat het gaat om een werkstuk *“waarin inzicht, kennis en vaardigheden aan de orde komen die van betekenis zijn in het desbetreffende profiel”*. Het profielwerkstuk gaat over één groot vak dat onderdeel uitmaakt van het totale pakket van de leerling. Dit grote vak heeft op havo een omvang van minimaal 320 uur en op het vwo minimaal 400 uur. Met instemming van de begeleidende docenten mag het profielwerkstuk over twee vakken gaan. Essentieel is dat het onderwerp van het pws in het profiel thuis hoort.
- 2.6.2. Kandidaten werken in tweetallen of drietallen aan het profielwerkstuk. In bijzondere gevallen, ter beoordeling van de schoolleiding, kan hiervan worden afgeweken.
- 2.6.3. De begeleidende docenten dienen het onderwerp van het profielwerkstuk goed te keuren.
- 2.6.4. De kandidaat is vooraf op de hoogte van de beoordelingscriteria.
- 2.6.5. Het profielwerkstuk wordt beoordeeld met een cijfer. Dit cijfer weegt mee in het combinatiecijfer (zie onder 7.2.).

2.7. De herkansingsregeling

- 2.7.1. Als een kandidaat bij het handelingsdeel niet aan de kwalificatie “naar behoren” heeft voldaan, wordt hij binnen de termijnen, genoemd in dit reglement, in de gelegenheid gesteld wel aan deze voorwaarden te voldoen totdat dit gelukt is. Zie echter ook 2.6.6.!
- 2.7.2. Er is geen herkansing mogelijk bij praktische opdrachten en practica (PSE). Ook de vaardigheidstoetsen van bsm en de expressievakken zij niet te herkansen. Bij het vak tekenen is het praktijkdeel als afsluitende opdracht bij vaardigheidstoetsen wél te herkansen.
- 2.7.3. Bij toetsen met open en gesloten vragen kan wel herkanst worden, en **wel maximaal één toets per SE-periode** (zie art. 2.2.).
 - 2.7.3.1. Een uitzondering op deze regel geldt voor de leerlingen uit 4 vwo. In school-examenperiode 1 zijn er onderdelen waarvan de beoordeling meetelt bij de

⁴ Waar “hij” staat kan ook “zij” worden gelezen.

- bepaling van het schoolexamencijfer, maar zijn er geen formele schoolexamens. Dit betekent voor hen dat voor examenperiode 1 er geen mogelijkheid tot herkansen is.
- 2.7.3.2. In 5 havo vinden de herkansingen plaats van alle schoolexamens uit 4 havo, met uitzondering van het schoolexamen levensbeschouwing. Deze vindt plaats aan het eind van 4 havo.
 - 2.7.3.3. In de eindexamenklas is de herkansing steeds ongeveer 3 schoolweken na afloop van elke examenperiode. In 5 vwo geldt dat ook voor de toetsen uit SE-periode 2. De herkansingen van SE-periode 3 vinden aan het begin van het daarop volgende schooljaar plaats. De termijn van ongeveer drie weken wordt niet gesteld bij de laatste herkansingsperiode; deze vindt zo snel mogelijk na de laatste SE-periode plaats.
 - 2.7.3.4. Een definitief herkansingsrooster is uiterlijk twee dagen na sluiting van de inschrijvingen bekend. In het jaarprogramma staan de weken vermeld waarin de herkansingen plaatsvinden en zo mogelijk ook exacte data. De leerlingen kunnen daarmee hun eigen werkzaamheden plannen. Let wel: het kan voorkomen dat er meer dagdelen moeten worden gepland voor herkansingen.
 - 2.7.3.5. Als bij een vak het gemiddelde van een aantal voortgangstoetsen meetelt voor het schoolexamen, hebben de leerlingen géén recht op herkansing van (een van) die voortgangstoetsen.
 - 2.7.3.6. Aan een herkansingstoets die pas in het begin van een volgend leerjaar plaatsvindt, kan een leerling alleen deelnemen als hij/zij tot dat leerjaar is bevorderd.
 - 2.7.3.7. Behoudens zeer bijzondere gevallen is herkansing niet mogelijk bij toetsen, die worden (of zijn) ingehaald (zie art. 2.11.).
- 2.7.4. De toetsvorm van de herkansing **kan** afwijken van de oorspronkelijke vorm.
 - 2.7.5. Leerlingen, die in 5 havo/6 vwo zakken voor hun eindexamen, mogen in het eerste blok van het daaropvolgende schooljaar één SE-toets uit respectievelijk de laatste proefwerkweek van 4 havo/periode 3 van 5 vwo herkansen. Zij doen dit uiteraard gelijktijdig met de herkansing van de leerlingen die net bevorderd zijn.

2.8. **Berekening van het eindcijfer voor het schoolexamen**

Na vaststelling van de uitslag van de laatste toets berekent de examinator het eindcijfer voor het SE. Dit eindcijfer is het gewogen gemiddelde van de beoordelingen, die voor de afzonderlijke toetsen van het SE aan de kandidaat zijn gegeven. Indien een gemiddelde, als bedoeld in dit artikel een cijfer met twee of meer decimalen is, wordt dit cijfer afgerond op de eerste decimaal, met dien verstande dat deze decimaal met 1 verhoogd wordt indien de tweede decimaal zonder afronding 5 of hoger is. Enige dagen voor de aanvang van het CE wordt de kandidaat van zijn eindcijfers voor het SE schriftelijk in kennis gesteld.

2.9. **Afwezigheid bij een toets van het SE**

Als een kandidaat aan een of meer onderdelen van het SE niet heeft kunnen deelnemen wegens ziekte of een andere vorm van kennelijke overmacht - dit laatste ter beoordeling van de rector - kan hij in de gelegenheid worden gesteld het gemiste onderzoek of de gemiste onderzoeken in te halen op een tijdstip en wijze, door de secretaris van de examencommissie na overleg met de betrokken examinator(en) te bepalen. Het tijdstip waarop een gemist SE kan worden ingehaald, kan vallen buiten het tijdvak bedoeld in art. 2.2. En bovendien kan de toetsvorm afwijken van de oorspronkelijke vorm.

Voor een toets, die later wordt ingehaald, is als regel géén herkansing mogelijk. De schoolleiding kan echter in bijzondere gevallen besluiten van deze beperking af te wijken.

Als een leerling een herkansingstoets mist, is het als regel niet meer mogelijk deze

toets in te halen. Ook hier kan de schoolleiding in bijzondere gevallen besluiten van deze beperking af te wijken.

2.10. Wijze van handelen in geval van ziekte

Indien een kandidaat wegens ziekte een deel van het schoolexamen of het centraal examen moet verzuimen, dienen de ouders, voogd of verzorgers de rector of de conrector van de betrokken afdeling (ruim) voor aanvang van het se op de hoogte te stellen van de ziekte van hun kind. Zodra de kandidaat de school weer bezoekt, dient deze een door de ouders, voogd of verzorgers ondertekende verklaring te overleggen, waarin de aard van de ziekte, naam en adres van de geraadpleegde arts en de ziektegegevens vermeld staan. Bij meerderjarigheid treedt de kandidaat in de plichten van zijn ouders, voogd of verzorgers, als hij dit kenbaar heeft gemaakt aan de schoolleiding (zie ook "regeling 18+" op de website van de school).

3. Geldigheid resultaten schoolexamentoetsen bij doublure

- 3.1. Kandidaten die klas 4, 5 of 6 doubleren, doen in principe alle vakken opnieuw. Slechts in zeer bijzondere situaties kan de schoolleiding hiervan afwijken (denk hierbij aan: huiselijke omstandigheden, lange periode van ziekte en vergelijkbare gevallen.)
- 3.2. Een uitzondering wordt gemaakt voor het profielwerkstuk. Gezakte eindexamenleerlingen mogen het daarvoor behaalde cijfer laten staan, maar zij mogen ook een nieuw profielwerkstuk maken. Kiezen zij voor deze mogelijkheid, dan vervalt het oude cijfer.
- 3.3. In alle andere gevallen vervallen de resultaten voor de schoolexamenonderdelen en doet een leerling alle onderdelen over.

4. Het examendossier

- 4.1. Van elke schriftelijke toets bewaart de school de opdracht en de gemaakte examens alsmede het correctievoorschrift tot tenminste zes maanden na afloop van het schooljaar waarin de toets is gemaakt.
- 4.2. Van mondelinge toetsen bewaart de school een beknopt verslag (protocol), tenminste tot zes maanden na afloop van het schooljaar waarin de toets is gemaakt, en andere bewijsstukken zoals audio-opnamen voor de periode waarbinnen protest tegen de beoordeling kan worden aangetekend (zie art. 5.1. en 5.2.).
- 4.3. Bij de andere toetsvormen (voornamelijk praktische opdrachten en profielwerkstuk) bewaart de school het werk zelf⁵ in ieder geval tot de termijn is verstreken, waarbinnen protest tegen de beoordeling aangetekend kan worden; daarna bewaart de school nog het beoordelingsmodel en het beoordelingsformulier (praktische opdrachten en profielwerkstuk), resp. een aantekening (handelingsdeel) en/of een foto van het werkstuk voor een periode van tenminste zes maanden na afloop van het examen.

5. Klachtenprocedure bij het schoolexamen

Waar in de artikelen 5.2. en 5.3. kandidaat staat, moet bij een minderjarige kandidaat worden gelezen: de ouders, de voogd of de verzorgers van de kandidaat.

- 5.1. Na iedere periode van het SE krijgen de kandidaten een lijst mee, waarop de voor de verschillende vakken behaalde beoordelingen van het schoolexamen vermeld worden.
- 5.2. Als een kandidaat het niet eens is met één of meer op de lijst vermelde beoordelingen, dient hij binnen drie schooldagen na het uitdelen van de lijst een met redenen omkleed schriftelijk beroep aan te tekenen bij de secretaris van het eindexamen.

⁵ Indien het werk zelf niet bewaard kan worden (bijvoorbeeld bij practica voor de natuurwetenschappelijke vakken), wordt net als bij de mondelinge toetsen een beknopt verslag gemaakt.

Deze stelt een nader onderzoek in. Als uit het onderzoek blijkt dat de oorspronkelijke lijst onjuist was, ontvangt de kandidaat een gecorrigeerde lijst met de definitieve beoordelingen.

Zodra de beroepsprocedure is afgerond, zijn de beoordelingen op de lijst definitief. Verder beroep tegen deze beoordelingen is dan niet meer mogelijk.

- 5.3. Een kandidaat kan beroep aantekenen tegen door de school gevolgde procedures die naar het oordeel van de kandidaat in strijd zijn met het door de school uitgereikte examenreglement of tegen toegekende beoordelingen voor het schoolexamen. Dit beroep dient schriftelijk en met redenen omkleed eveneens binnen drie dagen na het uitdelen van de lijst met beoordelingen te gebeuren bij de rector. Het oordeel van de voorzitter en secretaris van de examencommissie is bindend.

6. Het Centraal Examen⁶

- 6.1. Om voor een vak te kunnen deelnemen aan het CE moet de kandidaat alle schriftelijke en mondelinge toetsen en eventuele praktische opdrachten van het SE voor dat vak hebben afgelegd.
- 6.2. Leerlingen die naast een klassieke taal een extra moderne vreemde taal in hun vakken pakket hebben opgenomen dienen uiterlijk op het moment van hun controle van de SE-lijsten aan de examensecretaris aan te geven of ze examen willen afleggen voor atheneum of voor gymnasium. Direct daarna wordt het schooltype definitief vastgelegd en moet de kandidaat aan de eisen van dat schooltype voldoen om te kunnen slagen.
- 6.3. Het CE kent drie tijdvakken.
De centrale examens worden voor de eerste keer afgenomen in het eerste tijdvak, de herkansingen en de uitgestelde examens vinden plaats in het tweede tijdvak. In het derde tijdvak kunnen kandidaten die in het eerste en/of tweede tijdvak niet aan de examens konden meedoen, alsnog examen doen voor de staatsexamencommissie.
- 6.4. Kandidaten die in het eerste tijdvak om een geldige reden enkele zittingen gemist hebben, kunnen in het tweede tijdvak -afhankelijk van het rooster - nog aan een beperkt aantal zittingen deelnemen, met een maximum van twee per dag.
- 6.5. Aan het zogenaamde derde tijdvak van de staatsexamens kunnen deelnemen kandidaten die:
 - 6.5.1. om een geldige reden hun examen in het tweede tijdvak nog niet hebben kunnen voltooien;
 - 6.5.2. in het tweede tijdvak hun centraal examen hebben voltooid en nog gebruik willen maken van hun recht op herkansing
 - 6.5.3. recht hadden op herkansing maar in het tweede tijdvak om een geldige reden waren verhinderd.

7. De uitslag

- 7.1. Het eindcijfer voor een vak wordt bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het cijfer voor het SE en het cijfer voor het CE. Is dit gemiddelde niet een geheel getal, dan worden de decimalen, indien deze 49 of minder zijn, naar beneden afgerond en indien deze 50 of meer zijn naar boven afgerond. Bij vakken met alleen een SE is het eindcijfer gelijk aan het SE-cijfer, nadat dat cijfer is afgerond op één decimaal. Volgens wordt dit cijfer op een geheel getal afgerond.
- 7.2. De examenuitslag wordt mede bepaald door het zogenaamde **combinatiecijfer**. In de slaag-zakregeling telt dit combinatiecijfer als één vak.
Het combinatiecijfer is het resultaat van het **ongewogen gemiddelde** van de op

⁶ Het centraal examen wordt afgenomen volgens de regels zoals geformuleerd in de wet op het voortgezet onderwijs, het eindexamenbesluit, bindende voorschriften van OCW, de inspectie, de Centrale Examencommissie Vaststelling Opgeven of het CITO.

een geheel getal afgeronde SE-resultaten voor CKV⁷, maatschappijleer, levensbeschouwing en het profielwerkstuk⁸. Het ongewogen gemiddelde van de samenstellende cijfers wordt afgerond op een geheel getal. Géén van de samenstellende cijfers mag lager zijn dan een afgeronde 4.

- 7.3. De kandidaat die eindexamen vwo of havo heeft afgelegd, is geslaagd, indien hij:
- 7.3.1. voor al zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald.
In aanvulling op het eerste lid geldt dat de vakken culturele en kunstzinnige vorming en lichamelijke opvoeding van het gemeenschappelijk deel van elk profiel, uiterlijk vijf schooldagen voordat de uitslag van het eerste tijdvak wordt vastgesteld, moeten zijn beoordeeld als "voldoende" of "goed".
 - 7.3.2. voor één van zijn vakken, waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 heeft gehaald en voor de overige vakken, waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald,
 - 7.3.3. voor één van zijn vakken, waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 4 heeft gehaald en voor de overige vakken, waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald en het gemiddelde van al zijn vastgestelde eindcijfers 6,0 of hoger is, dan wel
 - 7.3.4. voor twee van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 heeft behaald dan wel voor één van deze vakken als eindcijfer een 4 en voor één van deze vakken als eindcijfer een 5 heeft behaald, en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald en het gemiddelde van al zijn vastgestelde eindcijfers 6,0 of hoger is
 - 7.3.5. bovendien geldt de regel dat het gemiddelde van alle behaalde resultaten van het centraal schriftelijk examen tenminste 5.5 is én in de zogenaamde kernvakken (Nederlands, Engels, wiskunde **en rekentoets**) mag slecht één maal een 5 als eindresultaat worden behaald. De overige cijfers voor deze vakken dienen 6 of hoger te zijn.
 - 7.3.6. vanaf schooljaar 2013-2014 leggen alle leerlingen een verplichte rekentoets af, waarvan het resultaat op de eindlijst komt te staan. Vanaf schooljaar 2015-2016 gaat het resultaat daarvan meetellen in de slaag- zakregeling.
Voor de kandidaten die deelnemen aan het eindexamenjaar 2017-2018 gelden de volgende regels:
 - leerlingen havo moeten deel hebben genomen aan de rekentoets. Dit betekent dat de rekentoets niet meetelt bij slaag-zakregeling en dus ook niet bij de kernvakkenregeling
 - voor leerlingen vwo telt de uitslag mee bij de kernvakkenregeling
- 7.4. De kandidaat heeft, nadat de uitslag is vastgesteld, het recht om voor één vak waarin hij al een centraal examen heeft afgelegd te herkansen in de volgende periode CE. Hij doet daartoe een schriftelijk verzoek aan de rector vóór een door de rector te bepalen tijdstip. Door het vragen van de herkansing wordt de uitslag een voorlopige uitslag. Bij herkansing geldt het hoogste van de cijfers behaald bij herkansing en bij het eerder afgelegd centraal examen als definitief cijfer voor het centraal examen. Afhankelijk van het resultaat van de herkansing wordt een nieuwe cijferlijst gemaakt en de oude vernietigd.

8. Faciliteiten

- 8.1. De rector kan toestaan, dat een kandidaat met een ernstige beperking het examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van de kandidaat. In dat geval bepaalt de rector de wijze waarop het examen zal worden afgelegd. Hij doet hiervan zo spoedig mogelijk melding aan de inspectie.
In bijzondere gevallen is het ook mogelijk het eindexamen te spreiden over twee cursussen.

⁷ Het vak CKV wordt onderdeel van het combinatiecijfer voor de leerlingen die starten in 4 havo of 4 vwo in het schooljaar 2017-2018

⁸ Het vak algemene natuurwetenschappen maakt vanaf het examenjaar 2017-2018 geen deel meer uit van het combinatiecijfer voor de leerlingen 6 vwo. Voor de leerlingen havo was dit al geen onderdeel van het combinatiecijfer.

- 8.2. Indien een kandidaat in meer dan het voorgeschreven aantal vakken examen aflegt, wordt - als dat nodig is om hem te laten slagen - het eindcijfer van één vak niet bij de bepaling van de uitslag betrokken. In dat geval wordt aan de kandidaat een keuze uit de eindcijfers voorgesteld. Voorwaarde is wel, dat de overgebleven vakken een volledig eindexamen vormen. Deze keuze is definitief, wanneer de kandidaat niet binnen drie dagen heeft medegedeeld dat een andere keuze gemaakt moet worden. Van deze faciliteit kan géén gebruik worden gemaakt voor het vak levensbeschouwing, dat voor alle leerlingen van het Onze Lieve Vrouwelyceum een verplicht onderdeel van het eindexamen vormt.
- 8.3. Aan een afgewezen kandidaat, die de school verlaat, wordt een cijferlijst meegegeven. Indien een leerling er voor kiest om verder te gaan op een school voor volwasseneducatie is daar de mogelijkheid om vrijstelling te krijgen voor in ieder geval de vakken die met een voldoende zijn afgerond.

9. **Onregelmatigheden**

- 9.1. Indien een kandidaat zich aan het SE onttrekt, dan wel zich ten aanzien van enig deel van het eindexamen aan onregelmatigheden schuldig maakt, kan de rector of diens plaatsvervanger maatregelen nemen⁹.
Deze maatregelen, die afhankelijk van de aard van de onregelmatigheid ook in combinatie met elkaar genomen kunnen worden, zijn:
- 9.1.1. Het toekennen van het cijfer 1 voor een toets van het SE of CE, dan wel het verlagen van het cijfer voor het onderdeel van het schoolonderzoek, waarbij een onregelmatigheid heeft plaats gevonden, op zodanige wijze dat de kandidaat geen voordeel behaalt uit de onregelmatigheid;
- 9.1.2. Het ontzeggen van de (verdere) deelname aan één of meer zittingen van SE of CE; dit kan óók gelden voor deelname aan herkansingen;
- 9.1.3. Het ongeldig verklaren van één of meer toetsen van het reeds afgelegde deel van SE of CE;
- 9.1.4. Het bepalen dat het diploma en de cijferlijst slechts kunnen worden uitgereikt na een hernieuwd examen in door de rector of diens plaatsvervanger aan te wijzen onderdelen
- 9.1.5. Indien bovengenoemd hernieuwd examen betrekking heeft op één of meer onderdelen van het CE legt de kandidaat dit af in het volgende tijdvak, dan wel ten overstaan van de staatsexamencommissie.
- 9.2. Voordat een beslissing wordt genomen in enige zin als hierboven aangegeven, wordt de kandidaat gehoord. Deze kan zich laten bijstaan door een door hem aan te wijzen meerderjarige persoon. De beslissing wordt onverwijld medegedeeld aan de kandidaat, zo mogelijk mondeling en in ieder geval schriftelijk (en bij voorkeur aangetekend). Deze schriftelijke mededeling wordt tegelijkertijd in afschrift toegezonden aan de inspectie, en, indien de kandidaat minderjarig is, aan de ouders, voogd of verzorgers.
- 9.3. De kandidaat (of bij minderjarigheid de ouders, voogd of verzorgers van de kandidaat) kan tegen de beslissing in beroep gaan bij de door het bevoegd gezag van de school ingestelde commissie van beroep.
Het verzoek tot herziening dient schriftelijk (bij voorkeur aangetekend) te geschieden aan het secretariaat van het Bestuur van de SKVOB e.o., Van Riebeecklaan 2, 4818 EB Breda en wel binnen drie dagen na ontvangst van de schriftelijke mededeling over de getroffen maatregelen.
De commissie stelt een onderzoek in en beslist binnen twee weken, tenzij zij de termijn met redenen omkleedt, heeft verlengd met ten hoogste twee weken.
Bij haar beslissing stelt de commissie zo nodig vast op welke wijze de kandidaat alsnog in de gelegenheid zal worden gesteld het SE en/of CE geheel of gedeeltelijk af te

⁹ Aanleiding tot het nemen van maatregelen kunnen bijvoorbeeld zijn:

- het niet of niet tijdig aanwezig zijn bij een toets SE of CE;
- het niet of niet tijdig inleveren van een werkstuk of handlingsdeel, zie ook artikelen 2.5.4., 2.6.5. en 2.6.6.;
- fraude.

leggen of opnieuw af te leggen en deelt haar beslissing schriftelijk mede aan de kandidaat, de rector en de inspectie.

10. **Slotbepaling**

10.1. Als enig artikel in dit reglement bij nader inzien strijdig blijkt te zijn met de regelgeving van de overheid, prevaleert de regelgeving van de overheid.

10.2. In alle gevallen waarin dit reglement en de regelgeving van de overheid niet voorzien, beslissen de rector en de examensecretaris van de betreffende afdeling.